

[Undervisnings- og forskningsministeren]

vedtog styrelsesloven for universiteter og højere læreanstalter.

Der er siden sket mindre justeringer i både adgangsreguleringen og styrelsesloven, men i alle hovedtræk har den lovgivning, som har dannet rammerne omkring en væsentlig del af de videregående uddannelser, været uændret siden midten af 70'erne.

I de år, der er gået, er der sket en væsentlig omstilling af denne del af uddannelsessystemet, og vigtige områder er blevet udbygget.

Men årene har også vist, at adgangsregulering efter de hidtidige principper i sit kølvand skaber store problemer. Der er et stort og voksende antal afviste ansøgere, og adgangsbestemmelserne udsættes for berettiget kritik.

Og jeg må konstatere, at det store frafald og de meget lange faktiske studietider, som traditionelt har præget uddannelserne på danske universiteter og højere læreanstalter, fortsat er til stede.

Tilsvarende er der sider af styrelsesloven, der synes at blive mere og mere problematiske. Det styrelsessystem, der blev vedtaget af Folketinget i begyndelsen af 70'erne, har vanskeligt ved at imødekomme 90'ernes krav til kvalitetssikring og omstillingsevne i en tid med knappe ressourcer.

Der er således god grund til at tage nogle af de grundlæggende forhold, der i dag gælder for de videregående uddannelser, op til kritisk vurdering.

Med denne redegørelse lægger jeg op til bred debat om de mest påtrængende problemer omkring de videregående uddannelser, og jeg vil fremlægge nogle sigtspunkter for de kommende års politik på området, som jeg håber Folketinget vil kunne tilslutte sig.

2. Kort resumé

Redegørelsen beskriver de videregående uddannelsers aktuelle situation og peger på 3 uddannelsespolitiske hovedtemaer:

- 1) Institutionernes selvforvaltning og ledelse.
- 2) Kvaliteten af uddannelserne.
- 3) Adgangsbegrænsningen.

I sammenhæng med disse hovedtemaer foreslår jeg nogle konkrete initiativer:

- Styrkelse af institutionernes ledelse gennem forsøg med friuniversiteter og evt. en mere omfattende ændring af styrelsesloven.

- Nedbringelse af alt for høje frafaldsprocenter og studietider gennem øgede krav til studieintensitet og -kvalitet.
- Mere præcise krav til de studerendes forudsætninger ved indgangen til uddannelserne.
- Flere uddannelsespladser ved at flytte pladser fra lange uddannelser til kortere uddannelser.
- Øget udbud af deltidsuddannelsespladser, med mulighed for at man gennem deltidsstudier kan kvalificere sig til en plads på en fuld-tidsuddannelse.
- Nye adgangsbestemmelser, der giver de unge bedre muligheder for at gå direkte fra studentereksamen til videregående uddannelse, og som udvælger de studerende efter mere relevante kriterier.

3. Omstillingen af uddannelserne

Der er i perioden siden adgangsreguleringens indførelse i 1976, som det fremgår af bilaget (tabel 1), sket en betydelig omstilling af tilgangen.

Denne omstilling er sket ved, at der løbende er flyttet pladser fra uddannelser med dårlige beskæftigelsesmuligheder til uddannelser med gode beskæftigelsesmuligheder, og der er sket en kraftig udbygning af især ingeniøruddannelserne og de erhvervsøkonomiske uddannelser.

Ved revisioner af uddannelsesbekendtgørelserne er der lagt vægt på at opnå den størst mulige fleksibilitet i uddannelsernes tilrettelæggelse. Hensigten er at gøre det muligt for institutionerne løbende at justere uddannelsernes indhold, uden at det kræver bekendtgørelsesændringer, og at gøre det muligt for de studerende at vælge uddannelsesforløb, der er tilpasset den enkeltes muligheder og ønsker på arbejdsmarkedet.

Endvidere er det et mål at sikre et bredt spektrum af beskæftigelsesmuligheder ved den enkelte uddannelse, således at de færdiguddannede ikke er afhængige af udviklingen på et snævert afgrænset hjørne af arbejdsmarkedet.

En større fleksibilitet er på denne måde blevet indbygget i uddannelserne på en række områder, bl.a. ved en omfattende strukturreform af de humanistiske uddannelser i 1985. En tilsvarende strukturreform ved de naturvidenskabelige uddannelser vil blive gennemført i 1989.